

úton megkísérlelendő — törekvést sem, hogy Kishontól ismét elváljunk; — csatlakozzék a Rimaszombatjával, törvényszékével s hivatalnokaival a hová akar, — a 78 éves frigy nekünk igen sok kellemetlenséget okozott s mindenünkből kivetkőztetett.

Egy lakos 55 négyzet mérfölddel s 138,000 lakossal, minő Gömör nagyban maradna, még mindig az ország nagyobb megyéi közt foglalna helyet.

Karolják fel ezen eszméket megyénk irányadó férfiai, s különösen felkérjük megyénk ősz bajnokát Szentiványi Miklós urat álljon ezen ügynek élére s mentse meg Gömör számára azt, a mit még megmenteni lehet, nehogy utódaink azon szemrehányással illessenek bennünket, hogy a régi, híres Gömör vármegyét, melyet az ősök a törökök dúlása közt is fentartani tudtak, — ezen vármegyét az alkotmány visszatértenek második évtizedében a hazai történelem lapjairól kitörölni engedték!

Városunk polgárait pedig arra kérjük, ne csüggedjenek el, legyenek szorgalmasak, takarékosak, előretörők, s ha nem is vagyunk a megye jelenlegi hatalmasai által dédelgetett székváros, — igyekezzünk a megyei értelmiség s a művelt és vagyonos középosztály gyűpontjává lenni; ezen osztály az, melynek a hazában nagy jövője van, s melytől a haza sokat vár. Tegyük eleget kötelességeinknek!

Több megyebizottsági tag.

Ajánljuk a fenti felhívást megyénk általános kedveltségben és tiszteletben részesülő s Gömör megye régi törzscsaládjából származó alispánjának: Szontagh Bertalan úrnak szíves figyelmébe. Szerk.

Kirándulás a föld alatt.

(A magyarországi Kárpát-egylet Beszkid-aljai fiókjának elnökétől.)

Kárpát-egyleti tagtársam s barátom Schlosser Albert szíves meghívására, bejártam a sziliceai mészhégy és környéke barlangjait a czéltől, hogy azon idegen utazóknak, kik kárpátaink szépségeit csodálni hozzánk jönnek utmutatót szolgáltatassak.

Az aggteleki barlangról e helyütt szólnom se kell, mert e lap minden olvasója ismeri ugy nagyszerű szépségeit, mint képzelet felülmuló elhanyagoltságát.

De alighanem szebb jövő vár természeti kincseink eme szép csodájára, mert erősen hiszünk és reméljük, hogy kárpát-egyletünk pártját fogandja, s hozzáférhetőségét és bejárhatóságát könnyítendi.

Uj lesz e lapok olvasói előtt azon hír, hogy a gombaszegi vasuti állomás közelében a Plesivska hora keleti lejtőjén is van egy szép barlang, melyet Schlosser barátommal együtt vizsgáltam meg. Miután nyílását bányászok által járhatóvá tettük, a barlangban nagy magas boltozatot, valóságos táncztermet találtunk tele szebbnél szebb alakokkal, a minőket a triaszmezében találunk. Egy függőnyel elzárt sikátor hatalmas szikladarabok közt vezet ki a teremből, s e

sikátorból kötélláncsón leereszkehetnek a völggyi ez alatt fekvő üregekbe.

Engedje meg a tisztelt vidéki közönség, hogy ezen általunk először látott barlangot barátom Schlosser kedves nejeének tiszteletére az ő nevével Leontina barlangjának keresztelhessem, s kérjem ezen elnevezés elfogadására.

E barlang könnyen elérhető, s Rozsnyóról szép délutáni kirándulásokat rendezhetni majd ide, kivált ha a barlang termének földszintje egyengetve s kitisztítva lesz s e termet az ifjuság valóságos tánczteremmé fogja átvarázsolni.

Hogy az ismert Rablolyukat és a sziliceai jégbarlangot is meglátogattuk az magától értetődik.

További utamban meglátogattam Krasznahorka-Váralját és Tornát, s innen a vadregényes hegy-hasadékok a szadélói völgyet, honnan Faluska községbe kirándulva, behatoltam az itteni eddig alig vagy talán nem is ismert barlangba, mely egyike a legszebb csepegőkő barlangoknak. Bejárata nehéz, s jó darabon csak négykézláb csuszhatni, de a belsejében talált vakító fehér tündéri mészalakok látása bőven kárpótolja a kíváncsi buvár fáradságos utját.

Az új völgy is egyike kárpátaink legszebb pontjainak, s különösen szép az ördög hidjának környéke.

Innen a szepsi és jászói barlangok megnézésére mentem, mely utóbbi szintén igen szép csepegőkő alakot rejt magában.

Ezzel röviden jeleztem itt azon utat, melyen az idegen turistát vándorlásain Poprádról Dobsinára, Rozsnyóra s Tornát át Kassára vinni illetőleg kísérni óhajtom.

Siegmeth Károly.

Megyebizottsági közgyűlés.

Gömör és Kishont t. e. megyék közönsége f. hó 7-én tartotta meg Pelsőczön, nagy idők óta egyik leglátogatottabb közgyűlést.

Már 8 óra után nagy számban érkeztek a Sajóvölgy felső és alsó vidékeinek képviselői a megyeház udvarára, hol csoportokra oszolva, a hívós regg daczára, élénk eszmecserébe bocsátkozva, tárgyalták a mai rendkívüli közgyűlés közérdekű ügyeit.

Megérkezett a gyűlés kezdetül kitűzött 9 óra, eljött a 10 óra is, a gyűlés még sem lett megnyitva, mert a kishonti urakat szállító, s Rimaszombat városa által a czéltől felajánlott külön-vonattal, nem hozta be az időre a szavazókat, már pedig a város eme költséges áldozatának, nem volt szabad kárba vésnie, ha Gömör megye még annyi forrnia didereg is türelmetlenül a szabad ég alatt.

Tíz óra után valahára megérkezett az „extra-zug” s behozta Kishontnak nem csupán beteg, s a közellettől régen visszavonult — szavazattal bíró egyéneit, de még olyanokat is a töltfalvakból, a kik a pelsőczyi megyeházát az alkalommal látták először életükben; a kétutazás élve, a „szenvendő” emberiség érdekében — kényelmes közreműködhetés, nagy vonzerőt gyarorítottak sok emberre.

Láthatjuk az alkalommal is, hogy Rimaszombat éllelmes városa, s életre való éllelmeségének élvezi is gyümölcsét.

A megye hatóságának 3/4 óráig tartó előleges magán értekezlete után végre 9 óra helyett 11 óra 7 perccor megkezdődött a gyűlés, melynek sorsa már jó előre el volt döntve.

Főispán úr a gyűlést megnyitván Szentiványi Miklós emelt szót a mult gyűlésben lekötött közigazgatási bizottsági tagokhoz, s meglepő szavakban méltatva azok érdemeit, kérdést intéz hozzájuk: hajlandók-e a megye közönsége által megadott elégtétel után, bizalmi tisztségük újlagos elfoglalására?

Hanvay Zoltán, a tizek egyike, ékes beszédben válaszul az interpellációra, kijelentvén: hogy mindenkör közz kötelességének tekintette és tekinti a megye érdekeinek munkálását, és szíves készséggel munkál közre ezután is, de bizottsági tagsági tisztségéről képtelen lemondani, már azon szolidaritásnál fogva is, melyet a bizottsági tag

urak ez ügyben egymás közt elvállaltak, illetve elvégeztek, s különben is nem elvi, nem lényeges kérdések miatt marad el elhatározása mellett, hanem személyi benső indokok folytán.

Főispán, őszinte sajnálattal veszi a közigazgatási bizottság tagjainak, mint a kikkel éveken keresztül volt szerencés a megye ügyeit intézhetni, végleges lemondását, de személyi indokok folytán, a közigazgatás fennakadását nem szenvedhetvén, új választásra hívja fel a gyűlést, s a szavazatszedő bizottság tagjait: Bornemisza László, Maléter Ede és Kubinyi Géza urakat nevezi ki, kijelentvén, hogy a szavazatszedő bizottság működése alatt, a gyűlés egyéb tárgyai tárgyalassanak.

Második és főtaggyát képezte a gyűlésnek a megyei közokmányok építésének és helyének megállapítása, eselég Ragályi Gyula bizottsági tag által a gyűlési székely kérdésekben beadott azon indítványának tárgyalása: hogy a pelsőczyi megyeház kórházát alakítsák át, a megyegyűlések pedig Rimaszombatban tartassanak.

Ennek tárgyalása előtt felolvastatták a mult közgyűlés jegyzőkönyvét, mely a mai gyűlést tüzte ki a kórház helyének megállapítására; s ismerteti a megye főorvosának és az építészeti hivatal főnökének a székesfehérvári kórház megtekintésére left kiküldetésüket tárgyzó referatáját, hol a 40 ágyra berendezett kórház építési költsége 27 ezer forint, felszerelése 7000 forint, összesen 34 ezeret tett ki; Rimaszombatba egyelőre szintén csak 40 ágyra tervezett, költségetes és tervezési alapján, a kórház nem kerülne többé 28 ezer forintnál.

Alispán, mielőtt a kórház építésének tárgyalásába bocsátkoznék a gyűlés, szükségesnek tartja több kötelező régi megyei határozatnak felolvasását, a mi meg is történt. Ezek szerint a kórházügyi 1836-ik évi rendeltetés először megyénkben, s annak alapját az úrbírések minden rovás után fizetett 1 krja, minden bika utáni 1 krja, egyesek jótékonyága, s táncmulatságok után fizetett összegek vetették meg, s hogy 1842. és az utána következő években feimaradt 3 megyei határozat mondja ki a kórháznak Rimaszombatban leendő építését. (R. akkor csak 40 frtot ajánlott fel a kórházra.)

Az okiratok felolvasása után Szentiványi Miklós emelt szót: már magában a közgyűlés tagjainak ily nagy számban egybegyűlése, mutatja a szóban lévő ügynek kámbordékult fontosságát, ennek daczára szükségesnek tartja figyelmeztetni a gyűlést, hogy e fontos kérdésnek elintézésén egykönnyen átadni ne siessenek. A kórház és megyeház kérdésének ügye ilyenformán Gömör megye történelmi jelentőségével van kapcsolatban, s ha e kérdés is Rimaszombat javára döntetik el, Gömör megye megazintul tekinthető, s átmege Kishontba. Lelesz szavakban esetenként az ősi gyűléshely kegyelotes értékét, a kérdés eldöntését, hogy mindenkör ideje legyen annak áttanulmányozására, egy későbbre kitűző gyűlésen óhajta elintéztetni.

Ragályi Gyula az imént felolvasott okmányokban nem lát semmi kötelezőt a jelen viszonyokra; beadott indítványának indító okát elmondja, hogy az ő óhajta az a lenne, miszerint egy rendes nagy kórház építetessék, nem pedig valami kicsiny, egy pár protegált beteg számára; az említett költségjegyzék, illetve annak 28,000 frtra tett főösszege meglepte, s jöllehet nem kételkedik a főmérnök úr számítási képességében, mindazonáltal szeretné látni és tudni a méreteket, hogy egybehangzanak-e azok Gömör megye lakosságával stb.; ő fél minden építkezéstől, mint a melynél mindig merülnek fel előre nem látható kiadások, s azért ajánlotta a megye itteni házáat kórháznak, hogy az építési költségeket kímélje; az épületnek ily módoni értékesítése által ezenkívül, annak gondozásától is megszabadult volna a megye közönsége; ő ez épületet egészségügyi szempontból sem tartja czélyszerűnek a mostani czélt; szobái, terme egész télen fűtetlenek, a márcziusi gyűlés idején hideg van, s a tisztikar rideg szobákba kénytelen beköltözni; minden centralis hivatal ugys már Rimaszombatban lévén, a megyegyűlés bárhol tartatik, az mindegy; ő nem a székely kérdést óhajtatja fesszgetni indítványával, hanem csupán azt, hogy évenként kétszeri gyűlést is ily nagy épületet fenntartani nem érdemes, mert költséges.

Hanvay Zoltán, Sz. M. kegyeletlen alapuló érveinek eleibe helyezi az administratív érdekeket, a megye székelyhelyének kérdésére nem nagy súlyt fektet most, a midőn a megye lételének napjai megvannak számlálva; pártatlanul nyilvánítja Gömör megye jelen helyzetét, nomád életét, a hol a törvényhatóság a közigazgatás kárára Pelsőczyi Rimaszombatba és vissza vándorolni s ez idő alatt szűnteleni kénytelen, kijelenti, hogy R. Gy. kettős természetű indítványa egyszerre nem tárgyalható, minek folytán az ügy eldöntésének elhalasztása mellett szavaz.

Alispán határozottan kárhoztatja a halasztást s vétekné mondja az ügynek huza-vonását, a szenvendő emberiség érdekében feltétlenül szükségesnek tartja a régóta vajdú kérdésnek azonnali elvégzését, hogy télen át az anyag beszerzése folytatható, tavasszal erélyesen hozzá lehessen látni az építkezéshez; az ügynek további vitatását feleslegesnek tartja már csak azért is, mert az erre kiküldött bizottság meg hányt-vetett mindent. Átnezté több vidéki kórház tervrajzát stb. s a mult gyűlésben határozottan ki lévén mondva a kórház ügyének a jelen alkalommal leendő elintézésére, a kik érdekelve voltak annak tervezete iránt, arról maguknak felvilágosítást szerezhettek s két város rivalitása nem lehet ok a nagyfóntosságú kérdésnek bizonylatlan időre elapolására.

Borbély László ajánlja Rimaszombatot a kórház helyül, s e kérdésnek azonnali eldöntését pártolja. Ragályi Gyula felhívja Rimaszombat városát,

fogadja e csokrot, melyet szerelmünk keletkezésékor kötöttém, s mely hervadatlan, illatos marad, mig csak szerelmed értem ég.

E szavak közben egy gyönyörű virágcsokrot nyújt Zoltánnak, ki annak illatát mohón szívja föl.

— Pfüj! jaj! jaj! megfúlok — ordítá, gumilapdaként ugrott fel ágyából, ágya, arca, ruhái telve petróleummal, mely az éjjeli szekrényen ledoztott lámpából esőregedezett iszonyu illatot terjesztve a szobában, mit Zoltán valószínűleg lethargicus álmában tett hadarászásai közben ütött le.

Kozmai.

Gömöri adoma.

K. L. szütori tanító igen ujoncz méhész volt még, csak pár kőpü méhe tette egész gazdaságát, és az is megoszlva volt oly módon, hogy az egyik kőpü méh volt a neje-é, a másik kőpü pedig az övé.

Épen rajzó felén volt a tanító kőpüje, midőn a szomszéd rimaszécsi vásárra indult, s nehogy addig elrajozzék, mig ő onnan hazaérkezik: a kőpü szájt csepével erősen bedugaszolta. Kinn forró meleg s égőtő hőség volt. A közpüben pedig az egyenletes hőmérséklet a bedugaszolás által legmagas fokra emelkedett, minek következtében a viasz-épitmény megolvadt, a sejték lezakadoztak, s a szegény méh-család a hig méz folyamba fulva a deszkára omlott viasz-sejték romjai közzé temetkezett. A sejtékbe felolvadt méz most a deszkáról patakban folyt mindenféle a földre. A tanító asszony egyre javszékelte a megfusztott szerencsétlen hulla fölött; kis fia meg a mézfolyamba mártogva ujjait, öntelt boldogsággal nyalogatva azokat és véghetetlen örült a sok édes méznek.

Midőn e közben a tanító asszony egyre azidta volna hol férjjet a gondatlan tettért, hol a mézet nyalogató s a mézsüretnek örvendő gyer-

meket: a mézes fiu, ki csak most érozte magát legboldogabbnak, nem hallgatva édesanyja sírására s szidalmaira, lyetenként fejtezte kja szerencsétlen mézsüret utáni vágát s legbuzgóbb óhajtatását: „báracs hónap meg az édes anyám köpüjét dugná be édes apám, tudom Istenom! hogy hónap is jóllaknám mézzel.”

Szabó György Rimaszombat város polgármestere kijelenti, hogy az ügynek eldöntése nem is, de a város képviselőtestülete van hivatta; egyébként biztosítjuk a közgyűlést, hogy a város tudni fogja teendőjét, s majd kitesz magáért.

Mariássy Andor szabatos szép beszédben fogott az ügy bővebb megvitatásának elkerültelességét, s a kórház ügyében eldöntés mellett, hogy téves azok eldöntése, kik a halasztás pártolással a kórház ügyének elodázását látják; ő — valamint mások sem szerelhették meg ez ügyben elegendő tájékozást, s elvárta volna azt, hogy az egész tervezet sokszorosítva terjesztetett volna székelyel a megyebizottsági tagok közt, hogy mindenki kimerítő felvilágosítást nyert volna e fontos ügyben; ő nem óhajta az elhamarkodást, s inkább semmi sem legyen, mint rossz; a főmérnök 28,000 frtos tervét megbízhatónak nem tartja, s egy 20 tagból álló bizottság kiküldetését javasolja.

Farkas Ábrahám e kérdésnek szavazat általi eldöntését sürgeti.

Hevessy Bertalan az ügy eldöntésének elhalasztása mellett emel szót.

Dr. Kiss Antal a 28,000 frtos költségvetést szintén nem tartja megbízhatónak, s a kórház ügyében felmerült vizslyát nem a két kérdéses város rivalitásiójának, hanem Gömör és Kishont megyék közelmének nyilvánítja ki.

Felszólalt még:

Szentpétery Sámuel az elhalasztás, Csider Károly a szavazás s Rimaszombat mellett, azzal argumentálva e kérdés gyors elintézésének szükségessége mellett, hogy maholnap a kormány, mely már sok, még kényesebb természetű pénzre is reá tette kezét, ezt is könnyen elveheti tőlünk, s akkor aztán se pénz, se posztó!

Megfelelt a kishonti urak beszédére Jankó Miklós tiszta logikai alpra fektetett remek beszéddel, s az alkalmazott sophismákat sophismával verve vissza; kimutatta a foganatba vett intézkedések elégtelenségét, elhamarkodottságát, a további megvitatás elkerültelességét; azonban, mint előre látható volt, hiában; ha maga arany-száju szent János hirdette volna az igaz igét, még arra sem halgatott volna Kishontnak felemelkedett csapatja, mely a hadnagyok biztatására szűnni nem akaró kiabálással követelte a szavazást.

Ragályi Gyula visszavonta indítványát, Hanvay Zoltán pedig oda módosította nyilatkozatát, hogy ő is a szavazást óhajta.

Főispán tehát szavazatra bocsátja a kérdést: kik pártolják Szentiványi Miklós úr indítványát és kik nem? a kórházügynek jelen alkalommal eldöntését a „nem”-esek sürgetik.

A szavazás eredménye: az elhalasztás mellett 67, — az ügynek azonnali eldöntése mellett 89.

Ezzel el volt döntve a kórház hová építettésének kérdése is, azt már szavazatra sem bocsátották; a kis Dávid úra fejbe ütötte és leverte a nagy Góllóhtot!

A közigazgatási bizottság tagjai: Szontagh Pál, ifj. Hegyessy Sándor, Tornallyay Zoltán, Gál János, Szontagh József, Lengyel Andor, Czibur Kálmán, Hámos József, Fáy Viktor és Sárközy Gyula választottak meg.

Rozsnyó városi zenekedvelők-egyletének alapszabályai.

(Folytatás.)

10. §.

Az elnök és alelnök hatásköre:

Az elnök.

1) Képviseli az egyletet minden ügyekben, hatóságok s magán-személyek irányában.

2) Minden az egyletből kiadott iródmányt ellenjegyez.

3) Tíz forintig terjedő összegeket saját felelősségére utalványoz.

4) Minden rendes és rendkívüli közgyűléseket, s választmányi üléseket, a tárgy kitűzése mellett körlelevelig összehív, azokon elnököl, szavazatok egyenlő száma esetére döntő szavazattal bír, a közgyűlési és választmányi határozatokat végrehajtja.

5) Az egylet vagyona felett örököl, azért jogában és kötelességében áll a pénztár állásáról magának bármikor tudomást szerezni.

Az alelnök.

Az elnök távolléte, vagy akadályoztatása esetére, annak teendőit teljesíti.

11. §.

A közgyűlés hatásköre.

Évenként egyszer, szeptember vagy októberhóban rendes évi közgyűlés; — azonkívül pedig, az elnök belátása szerint szükség esetére, — vagy

Alig képzelhetünk valami comikusabbat. — Mert tudunk kell, hogy a fővárosi asphalt járdák esőben rettenetes alkalmatlanok, mivel a legkisebb száraz helyet sem nyújtanak a járó-kelők lépteinek, hanem valóságos tavakat képez az esővíz a járda süppedékes részein, melyeket kikerülni teljes lehetetlenség nov. közepén délutáni 5-6 óra közt, s így Zoltán oly egotverő csattogást vitt véghez rohanó lépteivel a tócsák közepén, hogy a népek ösztönszerűleg kikerülték, berkocsis-lovat képzelvén elszabadulni a szurok-sötétségben, lévén ez azon idő-pont, midőn a gázlámpa fölfegyverkezett gyújtogatói csak ekkor kezdik meg őrzárutakat.

Igy haladtak tova egészen a váci-utca közepéig, hol egy virágáros bolt előtt megállottak, s Anika kinyitván az ajtaját, betuszkolt maga előtt Zoltán barátunkat.

Azt hiszem, nem lesz szerénytelenség, ha mi is belépünk velök együtt.

Keresztül menvén a virágok kábitó illatán egy kised szobába értek, melynek tetejéről rózsaszín lámpa kellemes világot terjesztett szét a szoba falai és butorzatain, melyeknek elegancziája bármely delnő boudoir-jának dícséretére vállandott.

— Menjen oda be, kedves Zoltán! majd találni fog öltözéket, s öltözzék át. — Ezzel egy oldalajton betolta az esőtől lucskos s fáradtságtól kimerült gavallért.

Zoltán homlokához kap, s megkísérli eszméit rendezni, azt hívé, túlszigázott képzelme üzi vele játékat; de ime mit lát? Egy teljes öltözéket a legfinomabb szövethől: fekete frakk, klakk és lakk cipő, fehér mellény s nyakkendő stb., csakhamar megragadtatik, levetkeztetik, s egy kád vízbe dobatik, miből kijövén egy fodrász veszi művészi gondjai alá bozontos fejét; néhány percig s kész a toilette. — A metamorphosis oly tökéletes volt, hogy Zoltán a vele szemközött lévő tükrőben alig ösmert önmagára. Az ezor egy éjszaka egyik alakjának képzelvén magát, kezdett

az eseményekkel megbarátkozni s föltette magában, hogy többé nem ütözik meg semmin. Még az sem tűnt fel különösnek előtte, hogy az ajtó megnyílt, s azon Anikának örökké mosolygó arca lett látható, ki menyasszonyi öltözkéssel, fehér ruhában — myrthus koszorúval fején — lépett be.

— Készen vagyunk, mehetünk, — mondá.

— Ho-ho-vá?

— Nos! nem tudod? hisz' ma van esküvőnk.

De már ez sok volt az a nélkül is eléggé megkínzott léleknek. — Kezeivel támpontot keresve ingadozik s egy közeli karosszékre hull erőtlennül kétségbe esve, mint a ki egy nyomtasztó helyzet sulya alól szabadulni akar és nem lehet.

Majd szeméi Anikának boldogságtól ragyogó tekintetével találkoztak s lelkesülten így kiált föl:

— Lehetséges tehát? ön az enyim? Anikám! lellem! mindenem!

— De miért e kétség? — szólta Anika — rég jegyesem vagy, hát nem emlékszel amaz estére, midőn a zugliget árnyas berkeiben sétáltunk önfeledten, karom karodra nyugodva, midőn elmerülve a természet gazdag élén gondolatainkba, hallgattuk a madarak énekét; midőn a balzsam illatu enyhe szellő játszi lengéssel hajtá tova a rózsaszínű fellegeteket, te térdreidre ereszkedél, kezeimet ajkidhoz vité, megvallád szerelmedet nekem.

— Csakugyan, emlékszem! De ah! ez csak álom volt! — Láttalak üde alakod varázs hatalmával elbűvölni egész valómat, láttalak búsongva és vigan; láttalak nőiséged összes kellemében, majd fenségéd ragyogásában; szerettelek s te is szerettél, megvallád szerelmedet nekem, s te csókajáddal viszonoztad azt; de mindez csak álom volt. — Oh! ne altass el megint csalóka fényvel véve magad körül, ne üzz el a keserű valók világába; hagyj lábaidnál, esdve tégedet.

— Lám! lám! mily szépen beszélsz te jó Zoltán, de azt hiszem, nem beszélsz valót, jer! jer! vár a nász nép s most csókolj meg, de előbb

Corvinus.